

Kompetencijų centrai: kas, kodėl ir kam?

2017 m. gegužės 23 d.

Vilnius

„Lietuvos ištekliai“.

Paieškos rezultatas Nr. 1

oeed-frascati-manual.pdf x Technologijos Lietuvoje x W Lietuvos naudingosios iškasenos x

← → ↻ Saugi | https://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_naudingosios_iškasenos

Neprisijungęs Šio IP aptarimų puslapis Indėlis Sukurti paskyrą Prisijungti

Straipsnis **Aptarimas** Keisti Keisti vikitekstą Istorija

Šios savaitės iniciatyva: geležinkeliai. Mėnesio regionas: Vidurio ir Rytų Europa (Wikimedijos VRE 2017 m. konkursas). Kviečiame prisidėti! [\[paslėpti\]](#)

Lietuvos naudingosios iškasenos

Lietuva turi įvairių **naudingųjų iškasenų**, tačiau jos slypi gelmėse, po **kvartero** nuogulomis ir giliau. Lietuvoje kasamas **smėlis**, **žvyras**, **molis**, **klintis**, **dolomitas**, **durpės**, **nafta**. Prieš 15 metų šalyje buvo iškasama po 10–12 tonų naudingųjų iškasenų kiekvienam gyventojui, tačiau šandien šis rodiklis sumažėjęs iki 5–6 tonų.

Turinys [\[slėpti\]](#)

- 1 [Nafta Lietuvoje](#)
- 2 [Dolomitas](#)
- 3 [Klintis](#)
- 4 [Molis](#)
- 5 [Smėlis ir žvyras](#)
- 6 [Neeksploatuojamos naudingosios iškasenos](#)
- 7 [Šaltiniai](#)

Nafta Lietuvoje

[\[redaguoti\]](#) [\[redaguoti vikitekstą\]](#)

Lietuvoje naftos ilgai nepavyko rasti, tik 1968 m. **Šiūparių** grėžinyje, netoli **Gargždu**, ištryško pirmasis naftos fontanas. Nafta Lietuvoje aptinkama 1850–2000 metrų gylyje, daugiausiai **kambro** sluoksniuose. Dėl didelio slėgio iš grėžinio ji kyla pati ir ištrykšta. Kai po tam tikro eksploatavimo laiko nustoja trykšti, verslovėje pastatomi siurbliai. Lietuvoje dabar eksploatuojama 10 naftos telkinių. Per metus išgaunama apie 0,4 mln. tonų vertingos žaliavos. Tai patenkina maždaug 5 % šalies reikmių. Nuo 1990 m., kai prasidėjo pramoninė naftos gavyba, išgauta daugiau kaip 2,5 mln. tonų naftos. Visą laiką augusi naftos gavyba, nuo 2002 m. ėmė mažėti. Priežastis – nebeieškoma naujų naftos sankaupų. Dabar išžvalgyti Lietuvos išteklių tesudaro 3 mln. tonų, o tokiais pat gavybos tempais, jie būtų išnaudoti per 8 metus. Mokslininkai prognozuoja, kad Lietuvos naftos atsargos sausumoje gali siekti net iki 60 mln. tonų, bet jas dar reikia rasti. Geologų akys krypta į **Baltijos jūrą**. Lietuvos **išskirtinėje ekonominėje zonoje** gali slūgsoti dar 40–80 mln. tonų naftos. Tai patvirtina Rusijos teritoriniuose vandenyse pradėtas eksploatuoti didelis telkinys D-6, kurio atsargos apie 22 mln. tonų.

Kitomis kalbomis [Українська](#) [Keisti nuorodas](#)

Windows taskbar: ENG 11:33 US 2017-05-20

„Lietuvos ištekliai“.

Paieškos rezultatas Nr. 2

oeed-frascati-manual.pdf | Technologijos Lietuvoje | W Gamtiniai ištekliai – Vikip...
← → ↻ Saugi | https://lt.wikipedia.org/wiki/Gamtiniai_ištekliai

Neprisijungęs Šio IP aptarimų puslapis Indėlis Sukurti paskyrą Prisijungti

Straipsnis **Aptarimas** Keisti Keisti vikitekstą Istorija

Šios savaitės iniciatyva: tvarkos savaitė. Mėnesio regionas: Vidurio ir Rytų Europa (Wikimedijos VRE 2017 m. konkursas). Kviečiame prisidėti! [\[paslėpti\]](#)

Gamtiniai ištekliai

Gamtiniai ištekliai – natūralūs žmogaus aplinkos komponentai, kuriuos jis naudoja savo poreikių patenkinimui. Jiems priskiriama vertė susijusi su medžiagos/energijos paplitimu ir jos paklausa. Pvz., šiems ištekliams priskiriama saulės energija, oras, vanduo, dirvožemis, miškai, **naudingosios iškasenos** (pvz., nafta, metalų rūdos, durpės), kraštovaizdis, kt.

Gamtiniai ištekliai gali būti **atsinaujinantys** ir **neatsinaujinantys**.

Žemės gelmėse aptinkamos iškasenos ir kiti gamtiniai ištekliai dažnai lemia šalies vietą pasaulio ekonomikoje. Kai nesirūpinama alternatyvomis bei išteklių apsauga ir racionali naudojimui, ištekliai gali išsekti, o tai gali būti skurdo, neramumų ir karinių konfliktų priežastis.

Pastaraisiais metais dėl **gamtinio kapitalo** nykimo vis daugiau kalbama apie tvarios plėtros svarbą. Pvz., nepaliesiti atogrąžų miškai pasižymi nepaprastai didele **bioįvairove** ir jų naikinimas reiškia nesugrąžinamus pasaulio genetinio gamtinio kapitalo nuostolius.

Turinys [\[slėpti\]](#)

- 1 Svarba
- 2 Skirstymas
- 3 Gamtiniai ištekliai Lietuvoje
- 4 Šaltiniai

Svarba [\[redaguoti\]](#) [\[redaguoti vikitekstą\]](#)

Ankstyvuojų žmonijos veiklos laikotarpiu gamtos ištekliai buvo svarbiausi. Šiais laikais jų reikšmė išlieka taip pat labai svarbi. Gausių gamtos išteklių turinčios šalys: / Japonija, Pietu

Prieinami gamtos ištekliai išreiškiant naftos naudojimui, 2009. T. mėlyna - ištekliai (Gbb/metus, kairys stulpelis), žydra - Žmogaus populiacija (mrd., dešinys stulpelis), violetinė - ištekliai žmogui (bb/metus, dešinys stulpelis)^[1]

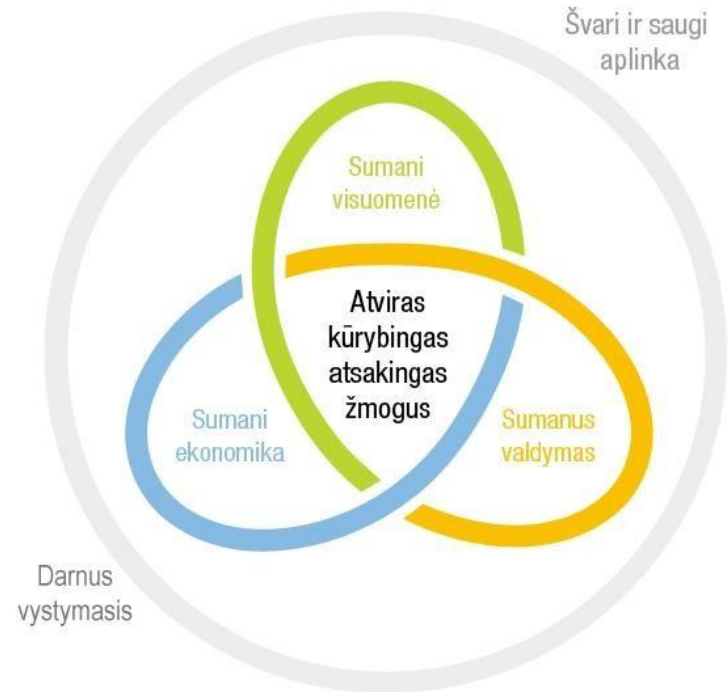

Lietuva 2030:

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

status quo įkaitė ar kuo LT gali būti įdomi kitiems?

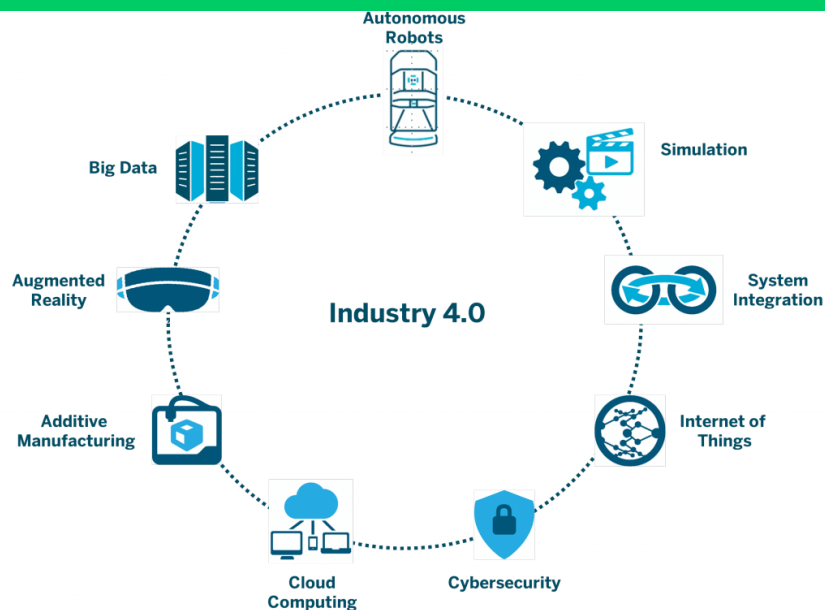

<https://www.facebook.com/Lietuva2030>
<http://www.lietuva2030.lt/>

Iššūkliai

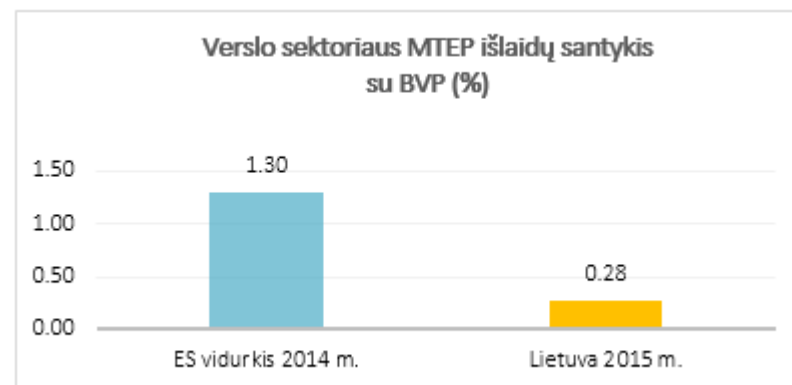
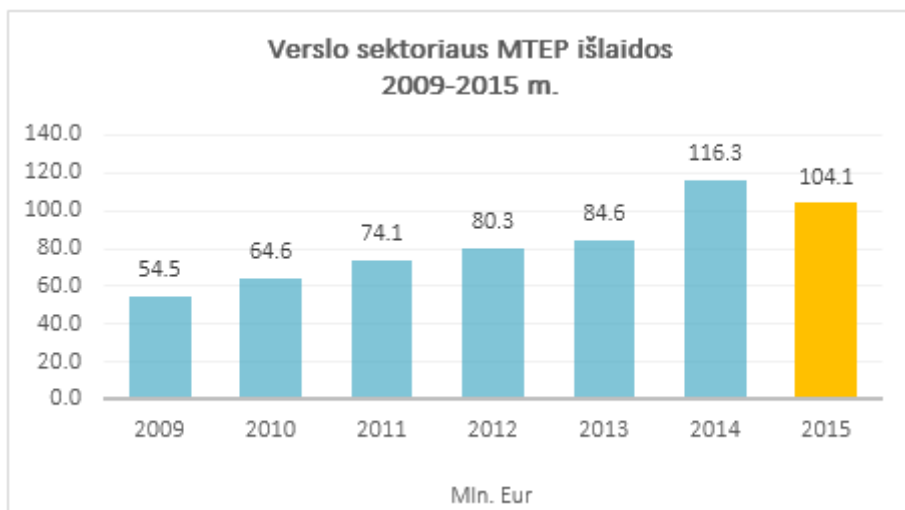
ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Šaltiniai: <http://www.aethon.com/industry-4-0-means-manufacturers/>; www.public-policies.eu;
<http://whartonmagazine.com/issues/summer-2012/wharton-fully-a-playground-of-lifelong-learning/>; <http://www.afr.com/technology/tesseract-listing-to-give-asx-investors-way-into-growing-cyber-security-market-20151129-glb58a>

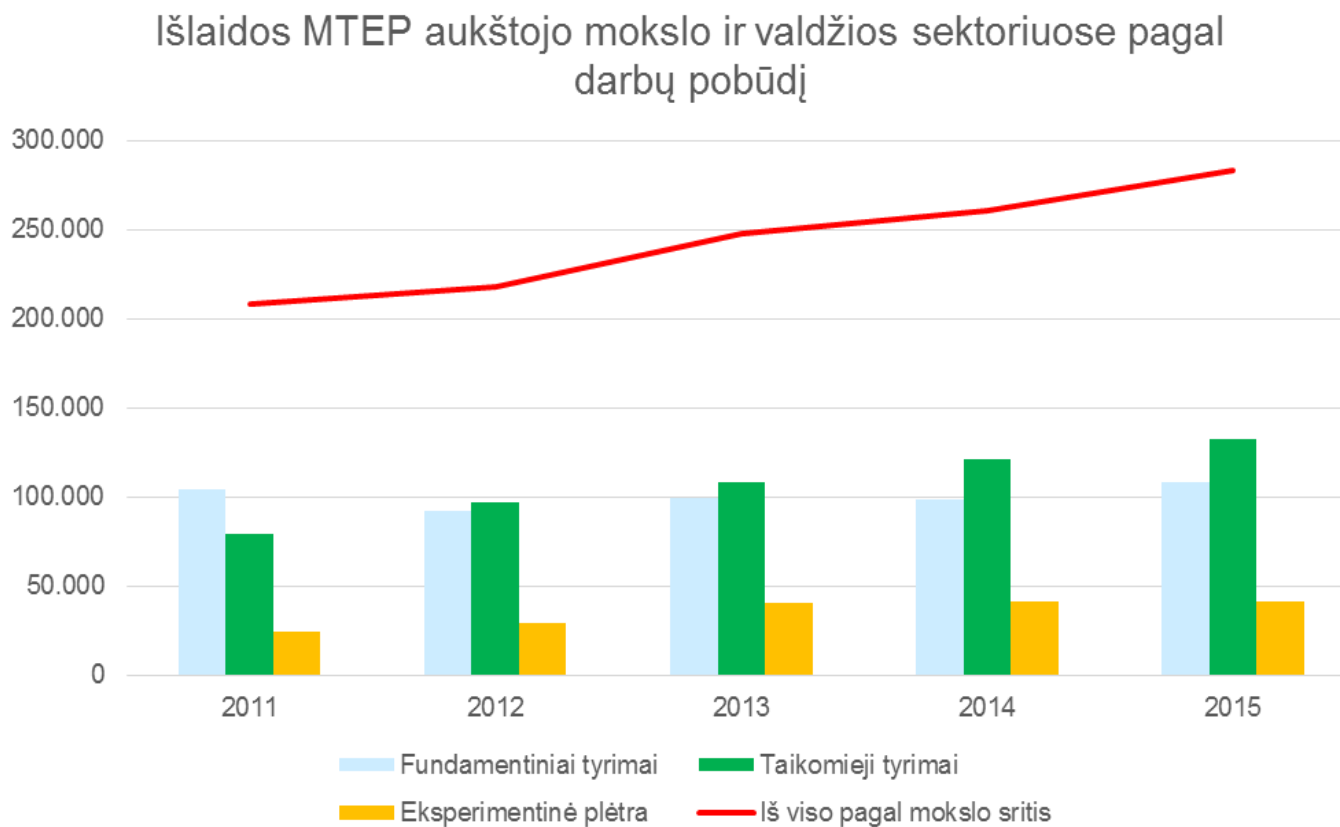
Verslo sektoriaus išlaidos MTEP

Taikomieji moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra skaičiais

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Šaltinis: Statistikos departamentas

Eksperimentinės plėtros sąvokos pokyčiai

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

2009 m. Mokslo ir studijų įstatymas:

Eksperimentinė (socialinė, kultūrinė) plėtra – moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiama sisteminga veikla, kurios tikslas – kurti naujas medžiagas, produktus ir įrenginius, diegti naujus procesus, sistemas ir paslaugas arba iš esmės tobulinti jau sukurtus ar įdiegtus, taip pat kurti, diegti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius.

- ...moksliniai tyrimai yra būtina eksperimentinės plėtros prielaida.

Nuo 2017 m. galiojanti redakcija:

Eksperimentinė plėtra – moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi, sukauptu pažinimu grindžiama nuosekli, papildomų žinių teikianti veikla, kurios tikslas – kurti naujus produktus ar procesus arba tobulinti jau sukurtus produktus ar procesus, taip pat kurti arba iš esmės tobulinti moksliniais tyrimais ir (arba) praktine patirtimi sukauptu pažinimu grindžiamus žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinius.

- ...papildomų žinių teikianti ir naujus produktus (paslaugas, procesus, kt.) kurianti veikla, kuri gali būti vykdoma tiek mokslinių tyrimų, tiek ir praktinės patirties pagrindu.

Eksperimentinės plėtra

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

- prototipas, galutinis prototipas, bandomoji partija, bandomosios partijos įvertinimas

LRV Nutarimas Nr. 650 (2012-06-06) „Dėl rekomenduojamos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros etapų klasifikacijos aprašo patvirtinimo“

Kompetencijų centro idėja

Tikslas – skatinti mokslo ir studijų institucijas vykdyti MTEP veiklas, turinčias komercinį potencialą.

Kompetencijos centras – mokslo ir studijų institucijos ar universitetų ligoninės atitinkamos (-ų) MTEP srities (-čių) aukšto tarptautinio lygio intelektinis potencialas, pasižymintis išskirtiniais šios (-ių) srities (-čių) MTEP veiklos, tarptautinio ir (arba) tarpdisciplinio ir (arba) tarpsektorinio bendradarbiavimo, MTEP veiklos komercinimo rezultatais ir apimtimis, įsitraukęs į MTEP rezultatų sukūrimo (nuo idėjos iki prototipo) ir jo realizavimo rinkoje procesus.

Numatoma finansuoti veikla – kompetencijos centrų veiklos skatinimas, siekiant išbandyti MTEP grįstas, komercinį potencialą turinčias idėjas, sukurti tolesnėms investicijoms parengtą ar kitokį rezultatą, kuris gali būti pritaikytas diegti rinkoje.

Galimi pareiškėjai yra mokslo ir studijų institucijos ir universitetų ligoninės.

Galimi partneriai yra viešieji juridiniai asmenys, veikiantys mokslo ir (ar) studijų srityje, ir privatieji juridiniai asmenys.

Detaliau..

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Kas?

- 1) Ne atskiras juridinis subjektas, bet **partnerystė / bendradarbiavimas / tinklaveika.**
- 2) Specifinėmis MTEP žiniomis ir patirtimi grįsta **kritinė masė/intelektinis potencialas.**
- 3) Svarbi veiklos apibrėžtis: **tarpsektorinė/tardisciplininė, turinti potencialo ne tik lokaliu, bet ir regioniniu ar globaliu mastu.**

Kokiu tikslu?

Eksperimentinės plėtros veiklos idėjos/sprendimo tikrinimui ir paruošimui/pritaikymui vartotojams, rinkai ir pan.

Veiklos įtrauktis?

Tyrėjai, studentai, vystantys MTEP idėjas

Partneriai, kurių idėjoms/sprendimams reikia išsamesnio pritaikymo rinkai

Kiti užsakovai/partneriai...

- **Svarbus MTEP srities (sričių) veiklos išskirtinumas, tarptautinis ir (arba) tarpdisciplininis ir (arba) tarpsektorinis bendradarbiavimas**
- **Siekinys - spartesnis ir efektyvesnis MTEP sprendimų kelias į rinką.**
- **Naujumo elementas yra būtinas, ne rutininių veiklų vykdymas.**
- **Galimos veiklos pavyzdžiai:**

MTEP grįstų ir/arba komercinį potencialą turinčių idėjų išbandymas

tolesnėms investicijoms MTEP veiklos rezultato, kuris gali būti pritaikytas diegti rinkoje parengimas / tobulinimas /adaptavimas vartotojams

Bandomoji partija ir jos įvertinimas (bet ne gamyba).

Konsultacijos dėl tikslinių rinkų analizės, patentų registravimo

- Mokslo ir studijų institucijos/universitetų ligoninėms tai:
 - vidinių padalinių tinklaveika
 - nauji tardiscipliniškumo elementai
 - daugiau galimybių naujų idėjų paieškai
 - tardisciplininės komandos
 - nedidelės apimties, bet reikšminga paramai MTEP idėjos patikrinimui
 - galimybė efektyviau įveikinti turimą APC infrastruktūrą
 - orientacija į spartesnę technologijų perdavimą
 - MTEP komercinimo strategijos centrinė ašis (turinio aspektu)
 - pozicionavimo tarptautinėje erdvėje akcentas
 - išskirtinių studijų/mokslinės praktikos patrauklumo elementas
 - ... you name it☺

Ekosistema (1 ir 9 VP prioriteto priemonės)

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Sumanios specializacijos
fasilitavimas

ŠMM
priemonės

VP 1 prioritetas

IDĖJA

Žinių ir technologijų kūrimas, pritaikymas ir perdavimas

RINKA

Inovacijų ir technologijų centrų veikla (14,481)

MTEP infrastruktūra ir integracija į ESFRI (187,999)

Kompetencijos centrų veikla (11,585)

MTEP rezultatų komercinimas (spin-off'ai,
Eureka) (13,033)

Rizikos kapitalas MTEP veikloms (5)

Tiksliniai MTEP (44,891)

Bendri mokslo-verslo projektai (35,917)

TYKU 2 projektas (1,304)

MITAP 2 (3,475)

Mokslininkų ir tyrėjų kvalifikacijos kėlimas žinioms imliose įmonėse
(2,896)

Doktorantūros vietų finansavimas ir plėtra (23,17)

Mokslininkų kvalifikacijos tobulinimas vykdant aukšto lygio MTEP projektus (49,525)

Stażuočių po doktorantūros studijų skatinimas (7,24)

Mokslinių idėjų mainai, mokslinės išvykos
(4,344)

Studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą ugdymas (2,137)

Institucijų, kuriose moksliniai tyrimai yra gretutinė veikla, tyrėjų
potencialo ugdymas (1,448)

Parama mokslinių straipsnių publikavimui
aukšto mokslinio lygio Lietuvos žurnaluose
(2,607)

Mokslo bendradarbiavimo žemėlapių sukūrimas (1,448)

Mokslo populiarinimo sistemos plėtra (3,475)

Lietuvos mokslo tarptautiškumo didinimas (1,738)

Mokslo komunikacijos plėtra (1,738)

Ekspertų kvalifikacijos tobulinimas (1,738)

Paskatos akademinė bendruomenių kūrimuisi ir veiklos plėtrai (1,738)

VP 9 prioritetas

Sumanios specializacijos stebėseną ir vertinimą

Veiklų organizavimo pavyzdžiai

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Vokietija: http://www.isi.fraunhofer.de/isi-en/profile/cc_gf.php

Austrija: <https://www.uni-graz.at/en/researching/research-profile/research-facilities-and-programmes/competence-centres/>

<https://www.ethz.ch/en/the-eth-zurich/organisation/departments-and-competence-centres/centres-of-competence.html>

Estija: <http://researchinestonia.eu/science-scene/competence-centers/>

Slovėnija: https://www.unilj.si/research_and_development/european_structural_funds/competence_centres/

Sėkmės!

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

